

masla, želvinih jajc, molovega sala, posušenih žižkovih jeter, ročnikov za sekire iz pesikovca, tikvinega olja, bučic⁵⁾ za berguše itd.

Naš oče Benko in mati Gera si pogledata vse to; potem pa se podata v cerkev. Ravno je novi šolnik po orgljah cepetal, in milo pesem pel od angelov božjih, da vse se je jokalo.

Potem se podata na tergovišče, kjer je varoški pisar oznanoval nove postave, ktere so očetje starašini sklenili poslednji petek, ko so do polnoči na „roteži“ vkup z otikami v rokah sedeli. Prej so bili orači, kakor rimski Cincinat.

Pisar je stal na visokem sódu, in je začel svojo oznanilo takole: „Od častitljive gospodske verbovske se Vam dajó na znanje nove zapovedi, ktere so sklenili v petek o polnoči župan in očetje starašini:

Pervič: Da se danas, ko na dan volitve novega župana, ne bode teple; kdor bode tega kriv, pride na dva dni v klado.

Drugič: Da južina se letos nebode plačala iz varoške kase; kdor pri našem častivrednem kerčmarji Vertoglavcu bode kaj trosil, mora iz svojega plačati.

Tretjič: Varoške zide mora vsaki sam po svojem zemljišču zaplesti, da svinje ne bodo mogle skoz zide na njive vdirati.

Štetič: Na varoške vrata v gornjem koncu se more napraviti nova gež.

Petič: Ker po mestih imajo „nohtvahtarje“, tedaj jih tudi naš varoš mora imeti. Kdor hoče službo dobiti, naj se oglasi pri novem županu. Za plačilo dobi na leto ogon repe in ogon krompirja, in še od vsakega kmeta pet palcov dolgo klobaso.

Šestič: Novi šolnik mora „nohtvahtarja“ nemško pesem naučiti peti, kako bode sv. Florjana na pomoč klical, ker po mestih po nemškem ogenj prezavajo.

Sedmič: Namesto slovenskih šolskih knjižic se bodo šolarjem nemške napravile, ker naše deca so „purgarski“ sini in hčere, po mestih pa „purgarji“ nemški govorijo.

Osmič: Novemu šolniku ne bode več varoš dajal derv, ker je stari šolnik proti volji varoša na pašniku staro verbačo poderl.

Da se vse zvesto spolne, kar je sklenjeno od župana in očetov starašinov in zapečatenó z varoškim pečatom. Amen! —

Oče Benko in mati Gera se podata po tem oznanilu k svoji žlahti. Veselo so ju domači sprejeli bili. „Dobro da ste prišli, včeraj smo debelo puhico (svinjo) zaklali, tudi tri purane, in oče je pripeljal polovnjak kapelsčaka.“ Tako ju sprime dobra hišna mamika Rapočeva Polona.

Pri obedu so vsi bili židane volje; samo mati Gera so bili žalostni. „Kaj ti vendar je ljuba má! nagovorijo oče Benko svojo ženo, — še ti zmiraj robček (rutica) v glavi teči?“ „Kakšen robček?“ vsi radovedno vprašajo. Oče Benko jim povejo, da je materi, ko sta v ladijo stopila, rutica padla v vodo in sedaj sirota zmiraj nesrečo premišluje. Vsi ji serce jačijo, da bi si to iz glave zbila, da je to prazna véra; vendar malo je pomagalo. „Jaz slutim nesrečo — reče mati Gera — tako težko mi je pri sercu. Nekaj se nama bode hudega zgodilo.“

„E — kaj si glavo terete! — reče starašina Vajda — sem hodil nekđaj do Pešta skoz same goste ogerske šume, sem medpotoma srečal Vérkodlake⁶⁾, Preglavice⁷⁾ in na žerd dolge stramore⁸⁾; al nisem se bal ničesar. Veseli bodimo, juhe! Saj nam dobro gre in očeta Rapoca bodemo danas za župana postavili.“ „Tega še mi manjka

dar, pa tudi ogleda brodarjev; ⁵⁾ Bučice so platneni gumbi, knofi; ⁶⁾ Vrkodlaki so to, kar vampiri, imajo volčjo dlako; ⁷⁾ Preglavica je neka bela žena, ktera se opoldne ljudem brez glave pokaže in je po krivih potih vodi. ⁸⁾ Stramori (orjaši Riesen) so nekđaj po svetu razsajali. al Bog jih je okamenil.

— opazi hišna gospodinja. — kaj pa županija nese! Druga ne, kakor samo ogovarjanje in oponašanje. Res je, da mojega deda hoče ves spodnji konec imeti; al jaz ne privolim po nobeni ceni.““

(Konec sledí.)

Drobtinice

iz Jakob Sajovec-ovega rokopisa istriško-vlaškega slovnika.

Častitim prijatlom jezikoslovstva, posebno onim, kteri rumenski razumejo, ali saj kakošne pripomočke (slovnike) pri rokah imajo, mislimo vstreči, ako jim podamo nektere istriško-vlaške besede, ne le samo za kratek čas, ampak tudi za dobrovoljno pretehtanje in marljivo prilikovanje s kakošnim drugim jezikom. Pri ti priliki pa tudi povémo, da v „očenašu“ po istriško-vlaškem jeziku v 87. listu lanskih „Novic“ na strani 348. smo zavolj naglega pisanja preskočili prvo in drugo prošnjo, kar tukaj popravimo.

V prvi versti tega očenaša med besedo „čer“ in „neka“ pride sledeča prva in druga prošnja: „neka se posveté a telume; neka noi verim rate kraljestve“. — Tako smo prehiteli tudi sledeči 5. člen „vere“: „Mesav zos pre pekel, trea zi vskersnita de čeli morci“, kteri člen pride v „vero“ za besedo „zekopejt“ v 5. versti na oni isti strani „očenaša“. Rečemo pa, da ti istriški Vlaha (Čirebiri, ktere smo že v 81. listu l. l. na strani 325. tako imenovali) nikoli v tem jeziku ne molijo (se vé da tudi ne pišejo ne) kakor smo že opomnili v 87. listu l. l., ko smo pervikrat od tega jezika nekoliko besed razglasili; toliko več je tedaj tudi gotovo, da nismo ne molitvic ne drobtinic, ki jih bomo častitim bravcem v „Novicah“ naznanili, iz nobenega spisa ali časopisa (kteri se še dozđaj, kar je nam znano, nikjer ne nahaja) posneli, ampak smo jih sami iz svoje lastne skušnje (praktike) v pogovoru s tem ali unim kar to zadene najzmnjšim Vlahom čuli, zapametili, zapisali, zložili; skovana ni ne ena vseh teh besed, ki sem jih že ali jih bom še povedal našim bravcem.

Svet in zemeljske stvari.

ist. vlaško.-slov.

Ajeru, zrak.
Apa, voda.
Čeru, nebo.
Foku, ogenj.
Gljaca, led.
Germé, germí.
Gradu, toča.
Kad, toplo.
Lura, mesec.
Lura merknita, merknjen mes.
Mare, morje.
Migé, bliska.
Mrazu, slana.

ist. vlaško.-slov.

Nevu, sneg.
Oblaku, oblak.
Pemintu, zemlja.
Ploja, dež.
Prahu, prah.
Rače, merzlo.
Sorelé, sonce.
Sorelé merknita, merkn. sonce.
Šaeta, strela.
Vintu, veter.
Vrulja, studenc.
Zledito, zmerznjeno.
Zvizda, zvezda.

(Dalje sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Zagreba 6. aprila. K. Ž. — V 78. listu „Narod. Novin.“ stoji, da je od mene „sasvim neosnovana viest iztrubljena“, da se bode Freudenreihov-a igra „Graničari“ v cirilici tiskala. Gosp. Kosta Stojčić, štovani serbski tergovec, kteri je omenjeno igro od gosp. Freudenreih kupil, mi je sam ustmeno kazal, da hoče jo v cirilici natisniti dati, in sicer zato, da jo laglje in več komadov spoproda. To samo zato priobčim, da se ne bode morda mislilo, da sem jaz le to novico iz rokava stresel. Trebalo bi tudi, da odgovorim na ono polemiko v 75. listu „Narodnih Novin“, — al to me je volja še le oni čas, kadar bode priznano, da se tudi s praznim psovanjem in ru-

ganjem kaj dokazati zamore. Kmali v prvih versticah se vidi, da jih je plitva glava pisala, Gotovo je tudi ono čertje pisatelja bolj ognjusilo kakor mene. Le škoda, da se „Narodne Novine“ tako malo na Slovenskem berejo, da bi se bar tudi gori vedlo, kako tukaj nekteri o jugoslovanski kniževnosti in njenih zadevah mislijo in sodijo.

Iz Železnikov 7. aprila. Te dni mi je v roke došel zadnji list lanskega „Neven-a“, v katerem se nahaja med drugim tudi popis „Bohinske doline in bledskega jezera“.

Ker je pisatelj gosp. M. v družbi še treh družih tovaršev v ravno imenovane kraje skoz našo selsko dolino potoval, in jo tudi nekoliko natanjčnije popisuje, je že naravno, da se je, prebiraje sostavek, koj pri prvih versticah posebna znatiželjnost v mojem sercu prebudila; saj vsak domorodec rad sliši, kako se drugod sodi od njegove domovine. — Veliko lepega in res mikavnega gosp. M. v „Neven-u“ svojim bravcem o lepoti Gorenskega pripoveduje, al marsikaj nahajamo tudi v omenjenem popisu, kar se z resnico nikakor ne sklada. To in uno bi lahko omenil, pa ostanem le pri svojem rojstnem kraju — pri Železnikih, od ktereга gosp. M. tudi nekoliko govori.

Da Železniki niso vas, kakor so v popisu imenovani, ampak terg, naj bode rečeno le memo gredé; — da pa Železnike za nekdanjo nemško naselbino prekerstiti hoče, kjer tudi resnično še dandanašnje delavci po fužinah „s kojih malo ne sve selo zastoji, večinom njemački govoré“, ta, dragi gospodine M., je bosa kakor je dolga in široka. Persti na dveh rokah so zadostni, prešteti tukajšnje delavce, ki kake besede nemški kramljati znajo; zakaj razun dveh osób so vsi ostali terdi Slovenci. Če gosp. M. od Železnikov kaj natanjčnega zvediti hoče, naj vzame v roke „Novice“ leta 1855, liste 9—12; ondi razločno lahko bere, kdo so bili prvi tukajšnji stanovniki. Tudi je gosp. M. napáčno vidil, ako je vidil tú razun žebļjev še mnogoverstno drugo orodje: krampe, matike itd. izdelovati. Tudi gostivnice, v kateri je gosp. M. s svojimi tovarši obedoval, nekoliko omeni — pa kaj rečem, le omeni! — celo peresa Homer-ovega ali Walter Scott-ovega siželi, da bi kosilo vredno popisal. Ker pa mu to ni dano, pové le „kako je „sve liepo, čisto i dobro priredjeno bilo“ (mislil bi človek, da gosp. M. tukaj ironiško govori, pa, ako bi mu snaga res ne bila po volji bila, gotovo oštirju bi ne bil prizanesel kakor tudi unemu v Bohinski Bistrici: ni, ki mu je predložil „hrdjavi objed“) al račun — ta mu ni bil po volji. Kako in po kaki ceni se tukaj po gostivnicah jedila zarajtujejo, ne vém, in toraj o tej zadevi nočem naših gostinčarjev pod krilo svoje jemati, akoravno bi menda skoraj lahko terdil, da ne rabijo krede prenapeto. V nikolikšen dokaz tega naj vendar bode, da smo tukaj poslednje leta, ko je vse zlo drago bilo, dobre Metliške, Samoborske in Jastroberske vina po 24, k večem po 28 kr. bokal pili, v tem, ko se spomnim, da sem v Zagrebu in Karlovcu, — kjer jim tako rekoč „rujno vince neposredno od grozda v čašice i kupice kapljá“ — ne dosti boljšega vina po enaki ceni pil. Ako je pa želel gosp. M. v Železnikih tako „patriarkalne gostoljubnosti, kakor v jutro v „nekoj liepoj i čistoj kuči seoskoj“, sem mu porok, da bi bil tudi tukaj marsikje dobro postrežen, samo prašati bi bil mogel po taki hiši ne pa po „kerčmi, koja je najbolja.“ — In še nekaj. Gosp. M. in njegovi tovarši so bili tudi, kakor se čuti, izverstni pevci, ker pravi, da „ko njihova pesma kod čaše veselo zaori (zadoni), u taj čas nalježe svjětina (ljudstvo) u kuču i okolo kerčme“. Rad dam veljati, da so popotni gospodje umetni pevci bili, — al kdor naše Gorence in njih lepo petje pozná, mi gotovo ne bo tajil, da po celem Gorenskem krepko in dobro ubrano petje ni ravno bela vrana. Kdor tega ne veruje, naj pride o večerih po vaseh fante poslušat; bo zvedil kmalo, je to li res ali ne. Kar pa človek mnogokrat sliši, za tem gotovo ne bo s toliko lakotjo kopernel, da bi še ptujcem pri obedu ne dal

mirú! Vso hvalo poslednjič (kar našo bližnjo okolico zadeva) daje gosp. M. romantični ožini pri pokritem mostu pod Sušo; — od kod pa si je ime „Sladenim“ izposodil, s katerim to okolico imenuje, res ne vém uganiti. Ta lepi kraj sem že stokrat vidil in imenovati čul „pri pokritem mostu“; „Sladenim“ pa zdaj pervikrat v svojem življenji!

Še marsikaj, kakor sem v začetku rekel, bi lahko v imenovanem sostavku podčertal, pa naj bo toliko dosti. — Gotovo radi imamo, če se naša domovina pogostoma ob- skuje, — al če kdo potem kaj o nji piše, drago bi nam bilo, da pové, kar je, in ne kar ni. Vsak človek ima rad svojo lastnino. — Toliko v porazumljenje, drugač pa brez zamere!

J. Levičnik.

Iz Ljubljane 8. aprila. Letošnja rekrutba se bliža koncu in v tem času navadno ukanje čedalje bolj potihuje. Tudi ljubljanski magistrat je mestu določenih 40 dal v vojake; med temi je 28 domačih prostovoljno stopilo v vojaški stan, 7 domačih, ki so brez dela postopali, je magistrat dal v vojake, 3 je srečka zadela; 2 pa sta brez potnega lista asentirana bila, med kterimi je le eden bil Krajec, drugi pa ne. Iz tega se očitno vidi, kako bosa je tista govorica, ki se sem ter tje sliši, da namesto Ljubljančanov morajo drugi iz krajnskih kantonov v vojaščini služiti!

Novičar iz raznih krajev.

Iz vsega se kaže, da se bo železnica med Ljubljano in Terstom kmali odperla. Začasni kolodvor ali „panof“ v Terstu, prav lično izdelan, že čaka hlaponov ali „lukamatijev“ iz Ljubljane, in veliki magazini za blago se eden za drugim vzdigujejo od tal. Ravno je tudi upravno vodstvo cesárske južne železnice oklicalo, da za pohišno opravo, orodje itd. se bo potrebovalo mnogo mizarskih, tesarskih, sodarskih, kolarskih, kleparskih (klanfarskih) in zvonarskih reči, decimalskih vag, priprav za gasivnice, posteljne in druge oprave. Kdor misli eno ali drugo prevzeti, ima pismeno svojo ponudbo (Offert) do 20. t. m. opoldne do 12. ure na Dunaj imenovanemu vodstvu oglasiti; da pa poprej zvé vse natanko: kaj se bo potrebovalo in kako naj gré v Gradcu k ces. „Material-Depot“, v Ljubljani k ces. „Ingenieur-Sektion“, v Terstu pa k ces. „Bauleitung der südlichen Staatseisenbahn“. Oddalo se bo vse po pismenih ponudbah. — Učitelji ljudskih šol po kmetih bojo po več krajih oprosteni cerkovniške (mežnarske) službe, pa ne povsod, ker bi jim to okrajšalo preveč dohodkov. Tako šolski nadzornik na Ogerskem gosp. M. Haas piše v „Tan. Lapok.“, da več sosesk na Ogerskem je tako revnih, da ne morejo učitelja in cerkovnika posebej plačevati; tako na priliko, so tam učitelji, ki za cerkveno opravilo 80 do 100 veder vina, precej reži, prosa, prediva, leče, jaje, kuretine, klobas, kruha, včasih tudi kaj dnarja dobivajo; težko bi bilo, učitelju te dohodke po drugi poti nadomestiti. — Najstareji učenec gimnazijalnih (latinskih) šol je letos v 1. gimn. razredu v Tropavi; 32 let star Štajar je, bil je dosedaj zidar; goreča želja do duhovskega stanú ga je peljala letos v šolo. — V politiki je precej tiho. Na Angležkem volijo še poslance; v Parizu zaperajo še deležnike tiste zarote, ki je hotla Napoleonu po življenji streči; škofa Moulinskega je obsodilo francozko starožinstvo, kakor pravi, zavolj krive rabe njegove oblasti; prusko-švajcarska pravda še visi; nad Černogoro so še zmiraj vlačijo černi oblaki; nad Kitajce se pripravlja še večja sila Angležev; mati-carinja rusovska se je iz Nice preselila v Rim; za velikega kneza Konstantina se delajo v Parizu slovesne priprave, da nikoli še takih ni bilo; v Moldavi in Valahii še ni angležka vlada svojih misel razodela za ali zoper zedinjenje, — to je ob kratkem vse, kar so na dolgih polah poslednje dni novičili politikarji.